

Perevägivalla ennetamine, 21.12.2018

Sotsiaalministeerium, siseministeerium, politsei- ja piirivalveamet, sotsiaalkindlustusamet, prokuratuur

STATISTIKA

- 2017.a oli **iga kümnes** kuritegu perevägivallakuritegu. Perevägivald moodustas kõikidest vägivallakuritegudest **43%**.
- **15. detsembri** seisuga on politsei- ja piirivalveametile sel aastal perevägivallast teada antud **14 277** korral, millest **3708** korral on alustatud kriminaalmenetlust..
- Registreeritud perevägivalla kuritegude arv on võrreldes 2017. aastaga kasvanud nii, et selle aasta 11 kuuga on neid registreeritud rohkem kui terve eelmise aasta peale kokku. Registreeritud perevägivalla kuritegude arvu kasvu põhjuseks on eelkõige ametkondade tõhusam koostöö ja inimeste teadlikkuse tõus.
- Politsei saab iga päev keskmiselt 40 väljakutset seoses perevägivallaga.
- Perevägivalla kutsetele sõidavad politseinikud enim nädalavahetusesti ja õhtusel ajal.
- Vägivald koduseinte vahel suureneb pühade ajal, mis veedetakse sageli koos alkoholiga.
- **Kolmandikul** juhtudest on perevägivalla pealtnägijaks või ohvriks laps.
- **Ligi pooled** kannatanutest on vägivalla ohvriks viimase viie aasta jooksul langenud korduvalt.
- Tüüpiline perevägivalla toimepanija on **27-47-aastane** mees.
- Tüüpiline ohver on **25-46-aastane** naine.
- Sel aastal on politsei saanud **800-900** perevägivalla väljakutset kuus.
- Sageli on vägivallatseja joobes.
- 2017.a olid perevägivalla toimepanijatest **86%** mehed ja **12%** naised, **2%** juhtudel olid vägivallatsejateks nii naine kui mees. Perevägivalla ohvritest olid **79%** naissoost ja **18%meessoost**, **Vähemalt kolmandikul** juhtudel oli perevägivalla pealtnägijaks või kannatanuks laps. See osakaal on võrreldes 2015 ja 2016.a jäänud peaaegu samaks.
- Eesti Avatud Ühiskonna Instituut on hinnanud perevägivalla kuludeks Eestis aastas **116,5 miljonit** eurot. Perioodil 2014 – 2017 on naiste tugikeskustest abi küsinud keskmiselt 2000 naist aastas. Nendest 10% vajavad turvalise majutuse teenust, enamik abivajajatest vajavad esmast kriisiabi ja juhtumipõhist nõustamist, samuti psühholoogilist nõustamist ja juriidilist nõustamist. 2018.a esimese üheksa kuu jooksul on naiste tugikeskustesse pöördunud abi saamiseks kokku **2400** naist. Turvalist majutust on 2018.a vajanud **138 naist**. 2018.a esimese 10 kuu jooksul abistasid ohvriabi osakonnad perevägivalla tõttu **4075** inimest.

PEREVÄGIVALLAGA VÕITLEMINE

Oluline on kohene sekkumine ja kannatanule tõhusa kaitsmise loomine. Kohese sekkumise olulisust ja kannatanu esmase toetamise vajadust näitas ka 2017. aasta detsembrist 2018. aasta märtsi lõpuni **Pärnus läbiviidud lähisuhtevägivalla pilootprojekt**. Projekt tõestas, et kannatanu kohene nõustamine on vajalik ja tulemuslik. Pilootprojektis peeti vägivallatseja kinni, paigutati kainenema või ta lahkus oma sõprade või tuttavate juurde. Suurendati koos partneritega kannatanule pakutavat kaitset ja võeti eesmärgiks, et tegutsemine oleks kiirem. Välistamiseks vägivalla kordumist lepiti kokku, et kannatanu annab sellest koheselt teada. Hetkel on projektis kasutatud praktikadlaienemas üle Eesti erinevatesse maakondadesse.

RIIGI PAKUTAVAD TEENUSED OHVRITELE

- Tuleva aasta riigieelarves suureneb märkimisväärselt vägivalda tõkestamise rahastamine. Uuest aastast avatakse ööpäevaringne kriisiabi telefon, laiendatakse vägivaldsete sotsiaalprogramme ja kodust eemaldamist üle Eesti ning suurendatakse naiste tugikeskuste rahastamist. Abi muutub järjest mitmekülgsemaks. Eestis saab enamik vägivalda ohvreid abi **riiklikust ohvriabisüsteemist**. Riikliku ohvriabi pakkumine on sotsiaalkindlustusameti vastutusala.
- **Alates 01.01.2019 korraldab SKA ööpäevaringset kriisinõustamisteenust ohvriabi kriisitelefoni 116 006**, mis on suunatud süüteo, hooletuse või halva kohtlemise või füüsilise, vaimse, majandusliku või seksuaalse vägivalda ohvritele. Uuest aastast hakatakse ohvritele osutama ööpäevaringselt kriisinõustamist ka veebivestluse vahendusel aadressil www.palunabi.ee.
- Perevägivalda märgates saab helistada igaüks hädaabinumbri 112. Ohvriabi ja naiste tugikeskuste kontaktid on leitavad www.palunabi.ee.

KUIDAS SEKKUDA

- Kuuldes näiteks kõrvalkorterist kisa, sõimu või appihüüdeid või nähes vägivalda kasutamist, helista hädaabinumbri 112.
- Vägivaldsete võib rünnata ka kõrvalist isikut, seega ei pruugi olla mõistlik minna ise tüli lahendama.
- Kui puutud ohvriga kokku, räägi temaga. Aita ohvril mõista, et tema ei ole vägivaldsemises süüdi.
- Julgusta otsima abi ja pöörduma politseisse, ohvriabisse, naiste tugikeskusesse või arsti poole, et fikseerida füüsilise vägivalda tagajärjed.
- Ära anna hinnanguid, aita leida kontakt ja abi!

NAISTE TUGIKESKUSE TEENUS

- **Kõikides maakondades on tagatud naiste tugikeskuse teenus.** SKA on hanke tulemusel sõlminud selleks igas maakonnas teenuse pakkujatega lepingud ning teostab lepingute üle ka järelevalvet.
- Tugikeskuste **rahastamine riigieelarvest on viimastel aastatel oluliselt tõusnud:**
- Kui 2012 oli riigieelarves ette nähtud 0 eurot sellele tegevusele, siis 2019.a. on ette nähtud 1 000 000 eurot. Lisaks rahastati **2018. tugitelefoni 1492 kokku 57 888** euroga.
- **Naiste tugikeskuse teenuse arendus.** 2017-2018 tegelesid SKA ja naiste tugikeskused ühiselt riikliku teenuse arendamisega. Töötati välja ühtsem dokumentatsioon, täiustatud teenuse kirjeldus ja koostööpõhimõtted. Teenuse osutajatele toimusid erinevad koolitused.
- **2019.a jätkub teenuse arendamine ja töötajate järjepidev koolitamine.** Planeeritud on välja töötada teenuse põhine kvaliteedijuhis. Eesmärged on arendusel kaks – luua läbipaistvam, efektiivsem ning paindlikumalt korraldatud teenussüsteem, mida saab rakendada, ning töötada teenuse osutamiseks välja ühtne praktika. Riik peab tagama mitte ainult teenuse jätkumise kõikides maakondades, aga ka rahaliste vahendite läbipaistva, otstarbeka ja säästliku kasutamise.